

Op werkbezoek bij IMW en SMO Breda, 8 februari 2018

Op misschien wel de koudste ochtend van het jaar zijn we te gast bij talentenfabriek de Faam, onderdeel van o.a. SMO Breda. Binnen is het gelukkig lekker warm. De historie van het gebouw (een oude snoepjesfabriek) is terug te zien op grote posters aan de muren. Samen met vertegenwoordigers van de Federatie Opvang, GGZ Nederland, Actiz en Aedes krijgen we aansprekende doorkijkjes rond innovatieve cliëntondersteuning op het raakvlak van maatschappelijke opvang en sociaal werk.

Topje van de ijsberg

Het bezoek begint met een kort voorstelrondje door Jeroen Berkhout van [IMW](#) en Lieke Jansen van [SMO](#). Na de introductie worden we dankzij een korte film meegenomen in 'the bigger picture': de visie van 'Dannenbergh' op zorg en welzijn in het sociale domein. Een groot probleem is doordat we dichterbij mensen betekent dat er meer problematiek in beeld komt. Voor het wonen in de wijk van mensen met complexe problematiek zijn participatiemogelijkheden en sociale infrastructuur nodig, en vraagt om innovatie en maatwerk. Het creëren van een nieuw sociaal weefsel in de samenleving is arbeidsintensief en kost tijd.

Breda Doet

Genie Hendriks van de gemeente Breda neemt ons mee in hoe de gemeente de transitie en transformatie vormgeeft: de beweging *Breda Doet*. Het meest in het oog springend zijn de thematafels. Zowel de gemeente als de belangrijkste veldpartijen rond een bepaald thema schuiven aan om het eens te worden over de aanpak en de onderlinge verdeling van het budget. Als de betrokken partijen het eens worden over een gezamenlijk plan, geeft de gemeente er alleen nog een 'klap' op. Harde voorwaarde van de gemeente is dat het budget niet wordt overschreden. Ook wijkplatforms krijgen een klein eigen budget dat ze zelf mogen besteden. Focus ligt op het versterken van het voorliggend veld.

MINT-aanpak

De oorspronkelijke subsidiering werkte suboptimaal, gezien de hoeveelheid papierwerk aan beide kanten; bovendien worden losse subsidieaanvragen nu vooraf afgestemd. Verder komt de nieuwe vorm tegemoet aan de wens van meer continuïteit.

De nieuwe wijze van subsidiering geldt voor twee jaar in plaats van een jaar. Breda Doet werkt met de zogenaamde MINT-methode: Maatwerk, Integraal, Nabij en Tijdig. Enkele uitgangspunten:

- ongelijke gevallen worden ook ongelijk behandeld
- de gemeente zet in op samen leren en sturen met de overheid in een participerende rol als *partner*
- partijen verantwoorden horizontaal aan elkaar

- uitvoeringsplannen op basis van maatschappelijke waarden en indicatoren

Het was een intensief traject dat in korte tijd gerealiseerd moest worden. Er liggen dan ook nog veel uitdagingen, zoals het realiseren van een goede verbinding tussen voorliggend veld en de maatwerkvoorzieningen.

Zorg voor elkaar Breda

Breda kent één aanmeldpunt waar inwoners met vragen terecht kunnen, bemand door professionals van de gemeente, maatschappelijk werk en cliëntondersteuning, en door vrijwilligers. Daarnaast kunnen inwoners hun vragen ook bij de afzonderlijke organisaties stellen. Uitgangspunt is: 'de burger is nooit op de foute plek'. Zo nodig wordt een vraag 'warm' overgedragen. Er is contact met de wijknetwerken (met hierin MEE, cliëntondersteuning en maatschappelijk werk). Wens is een consultatierol van de GGZ.

Held met geld

Een preventiemedewerker van IMW en een medewerker van de Kredietbank West Brabant namen ons mee in de aanpak van schuldhulpvragen. Groot probleem hierbij is het taboe. Om dit op te lossen werd de Held met Geld bedacht. Een serie van projecten die allemaal in het teken staan van het bespreekbaar maken van schulden en het geven van handvatten om schulden te voorkomen en aan te pakken. Een breed pakket: van chatservice, monopoliespel tot de NAC city challenge voor de jeugd. Omdat het belangrijk is het om eerst de oorzaak aan te pakken bestaat het project ook uit voorlichting en budgetcursussen.

Vroeg eropaf

Na meldingen over betalingsachterstanden bij de zorgverzekeraar, woningcorporatie, en energiebedrijf, gaan het maatschappelijk werk en de kredietbank op huisbezoek bij mensen. Hierdoor is het gelukt de woonbegeleiding van de maatschappelijke opvang af te schaffen, omdat men er nu vroeger bij is. Er is een 'bemoeizorgteam' voor zware gevallen.

Ik wil meedoen

In de Talentenfabriek De Faam krijgen professionals, vrijwilligers, studenten van de Avans Hogeschool en cliënten van de maatschappelijke opvang de ruimte activiteiten te organiseren en te volgen. Het is geen 'klassiek dagbestedingsproject'. Doel is een 'vonkje' waardoor cliënten denken: 'als ik dit kan, kan ik meer'. Er is een uitnodigende sfeer, waarin scheidslijnen tussen mensen verbleken. SMO legt verbinding met culturele-, sport-, en vrijwilligersorganisaties in de wijk die naar voorbeeld van De Faam de participatie van mensen met complexe problemen mogelijk maken. Zodat mensen mee kunnen doen aan het gewone leven, los van de hulpverlening.

Maar de kost gaat voor de baat uit: er is een investering nodig om een dergelijk initiatief gericht op re-integratie, herstel, participatie en dagbesteding (met behoud van uitkering) vorm te geven, zeker als dat moet met ontschotter budgetten van gemeenten en het zorgkantoor. Een 'Invoorzorg-achtige' stimuleringsregeling gericht op participatie zou erg helpen.

Weer thuis in de wijk

Samen met tien beschermd-wonen-cliënten bedenkt SMO welke randvoorwaarden in de wijk nodig zijn voor een werkelijke verbetering van kwaliteit van leven. Doel is het werken aan een totaal geïntegreerd concept voor participatie, zorg/welzijn en wonen in de wijk. Zo kunnen mensen loskomen van zorg en toch een zo stabiel mogelijk leven leiden. SMO hoopt ooit de caseload van cliënten te vervangen door een caseload van wijken. Dit vraagt nog wel om ontschotting van de financiering vanuit de Wmo en de zorgverzekering...

Uitgangspunt van de aanpak is wederkerigheid: cliënten wordt gevraagd wat zij voor de wijk kunnen betekenen. De begeleider kijkt samen met de cliënt wat deze kan en welke stappen er dan gezet

moeten worden. Cliënt en begeleider gaan samen op zoek naar een nieuwe woning en naar arbeidsmatige dagbesteding. Ook wordt gekeken welke ondersteuning nodig is voor de *wijkbewoners* die cliënten als burens krijgen.

Ook in deze aanpak blijkt dat SMO en IMW voorop zetten wat nodig is voor de *cliënt*, en met elkaar zoeken naar wat dit vraagt van het aanbod. Men durft de eigen organisatie ter discussie te stellen, de vorm moet volgen uit wat er nodig is.

ONS Label

Voor de lunch worden we meegenomen naar ONS Restaurant. Een coöperatie die deel uitmaakt van de sociale onderneming [ONS Label Breda](#), opgezet door M. Van Winkel en M. de Groot. ONS Label Breda biedt werkervaringsplaatsen, leerwerkplekken en betaald werk, waarbij vakmanschap voorop staat. ONS Label Breda biedt ruimte voor minder ervaren werknemers met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en werkt met een belonings- en stimuleringsprogramma dat de werknemers perspectief geeft. Deelnemers worden lid van de coöperatie. Hierdoor worden ze mede-eigenaar en medeverantwoordelijk. Veel van de deelnemers kennen dit coöperatieprincipe ook vanuit de cultuur van herkomst. Het restaurant en de andere projecten zoals een tweedehandswinkel staat letterlijk en figuurlijk midden in de wijk en werkt op die manier ook als een buurtcentrum.

ONS Label biedt mensen nieuwe kansen mogelijkheden. 'Als je iemand in een andere setting zet, gebeuren er ook andere dingen'! De coöperatie wordt voor 75% uit de omzet gefinancierd; daarnaast wordt geput uit gemeentelijk budget voor re-integratie. Ook is de wens: nog meer ontschotting, zodat begeleiding van deelnemers niet meer per se gekoppeld moet zijn aan een individu. Ook is de doorstroom naar een betaalde baan soms lastig, omdat mensen in een armoedeval komen door het stoppen van de (hogere) uitkering.

Al met al een hartverwarmende ontvangst, vonden de werkbezoekers. Duidelijk werd wat er allemaal mogelijk is als een gemeente echt wil transformeren en de organisaties in het veld vervolgens ook voldoende ruimte geeft om samen nieuwe wegen te bewandelen, waarbij het belang van effectieve oplossingen op de lange duur belangrijker is dan het overleefend houden van uitvoerende organisaties. Breda Doet maakt haar Faam waar!